

19 april 206

DE KRACHT VAN WOORDEN

Jakobus 3, vers 1 t/m 12

De woorden van Jakobus doen mij denken aan wat mijn vrouw soms tegen mij zegt. Ik heb namelijk de neiging om, als wij wat leuks met de kinderen gaan doen, het af te gaan zwakken. Zodat de kinderen het niet groter zullen maken dan het is en teleurgesteld zouden raken. 'We gaan straks met elkaar weg, maar we gaan niet ver weg hoor... en we blijven niet zo lang... en we gaan niet....' 'Nou, als je zo verder gaat, dan hebben ze er helemaal geen zin meer in', krijg ik dan als feedback. ... Nu, ik zou bijna (ik heb geleerd) diezelfde feedback ook aan Jakobus willen geven. Jakobus waarschuwt namelijk op zoveel manieren voor het gevaar van woorden, dat het erop lijkt dat je beter maar helemaal je mond kan houden. Maar aan de andere kant: ik kan ook wel wat meevoelen met Jakobus: volgens mij wil Jakobus het prachtige van woorden, van spreken, zingen, en jezelf-uiten beschermen. Vandaar al die waarschuwingen. Want woorden (Jakobus heeft het zelf over 'je tong'..., nu tong en taal zijn in het Grieks een en hetzelfde woord), je tong, taal, spreken, communicatie..., dat is zo kostbaar. Een geschenk waar wij echt van moeten genieten, maar waar wij daarom ook heel zuinig op moeten zijn.

Maar omdat Jakobus het wel heel ernstig zegt, even vanuit de Bijbel de andere kant van het verhaal laten zien. Ik wil eerst even iets uit de Bijbel delen over het kostbare van woorden en de kracht van woorden om het in perspectief te zien:

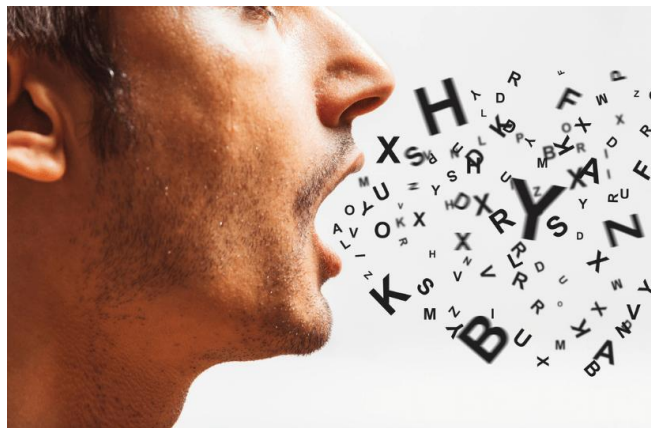
Ten eerste: hoe is volgens de Bijbel de wereld ontstaan? Door Gods *spreken*. God sprak en het was er, zo begint de Bijbel te vertellen. Niet: God programmeerde de kosmos. Of: God bouwde een hele week aan de aarde. Nee: God *sprak*... en er was leven. Gods woorden doen leven. ... Maar ook toen het daarna misging en Adam en Eva zich hadden verstopt... Weer was er een woord van God. God riep: 'Adam, waar ben je?' Dat deed God niet omdat Hij geen idee had waar ze zich hadden verstopt, nee, God zocht contact. God sprak hen aan, want Hij wil in verbinding blijven. God is een God van communicatie en daardoor: relatie. Wij geloven in een God Die ons heel graag hoort... en Die heel graag ook Zichzelf wil laten horen aan ons. Relatie, communicatie, verbinding, heel persoonlijk, heel echt. En heel diep.

Maar nog iets anders: ik denk ook terug aan van Pasen. Het Johannesevangelie vertelt ons dat Maria huilend bij het graf stond omdat ze het allemaal niet snapte, niet kon bevatten... en wat deed Jezus toen? Hij riep haar naam: 'Maria!' Slechts één woord sprak Jezus. Hij sprak haar naam uit. En het hele leven van Maria werd van het ene op het andere moment anders: 'mijn Meester' zo klonk dankbaar en verwonderd haar antwoord door haar tranen heen. Want dat ene woord, de klank van

haar naam, gaf haar een vreugde die haar nooit heeft verlaten. ... Maar ook toen Jezus daarna de discipelen opzocht. Hij kwam binnen en het eerste wat Hij deed was hen groeten: 'Vrede zij jullie!' Weer: Hij spreekt. Slechts een paar woorden, maar die op dat moment zoveel impact hadden en alles voor hen anders maakte. Wat een kracht van woorden... en wat een geschenk van de sprekende God.

Nu, we gaan weer terug naar Jakobus. Ik denk dat Jakobus dus ook beseftte wat voor geweldig geschenk God ons heeft gegeven door met ons te communiceren en door ons met Hem en ook met elkaar te laten communiceren. Maar dan moeten wij daar wel dus ontzettend zuinig op zijn. Want terwijl één woord, bijvoorbeeld het noemen van je naam, alles prachtig anders voor je kan maken zoals bij Maria..., kan soms één zin ook voor een barst in je leven zorgen, die nog steeds verder trekt: die ene zin die steeds werd herhaald door je ouders..., of die ene opmerking die een collega naar je maakte. Woorden kunnen zoveel impact hebben.

Jakobus gebruikt heel eenvoudige, maar krachtige vergelijkingen om dit te onderstrepen: hij vergelijkt onze tong (onze spraak) met een roer van een schip die de koers van het schip bepaalt. Zo'n klein ding, vergeleken met het hele schip, maar hij kan een compleet schip 180 graden van koers laten veranderen. Jakobus vergelijkt ons spreken ook met een vuurtje, een lucifer, die de hele boel in lichterlaaie kan zetten, waarbij blussen soms niet meer helpt. Wees daarom voorzichtig! Denk niet dat het vooral voor anderen geldt. Jakobus zegt (vers 2): 'wie nooit struikelt in het spreken, kan zich een volmaakt mens noemen, die in staat is het hele lichaam in

toom te houden.' Iedereen struikelt! ... Maar ook al doet iedereen dat wel eens, of vaak..., eigenlijk moet het niet kunnen! Jakobus wijst zijn hele brief door op het belang van onze daden, onze levensstijl en levensinvulling. Het gaat hem hier dus niet om een of andere cursus communicatie, het gaat hem om je christen-zijn. Om christen-zijn-in-praktijk.

We hebben daarom als christenen een opdracht. Wij die mogen geloven in een God Die zo gesteld is op de communicatie met ons en de communicatie van ons..., laten wij die schat van woorden, van spreken dan ook heel goed bewaren en beschermen. Laten wij – om wat noemen – een tegengif bieden in onze maatschappij. Jakobus heeft over het 'vergift' van woorden. Nu, ergens anders kwam ik ook dat beeld tegen van 'vergiftiging': dat wat je zegt, of dat wat je juist niet zegt..., dat dat de sfeer, de atmosfeer beïnvloedt. Hoe bijvoorbeeld vooroordelen die steeds benoemd worden een hele maatschappij ziek kunnen maken... en hoe dat nog generaties lang door kan etteren. Of hoe steeds-maar-negatieve verhalen, of deels verzweven informatie de geschiedenis van een heel volk kan bepalen of de familieverhoudingen op scherp kunnen zetten.

Maar bij dat beeld van 'vergiftiging' denk ik ook gewoon aan 'wat je met elkaar op de werkvloer of op school deelt': hoe spreek je over anderen? Hoe leuk, hoe grappig vind je het om de rariteiten van een collega of een klasgenoot te benoemen? Vertel je vooral waar je je aan irriteert op het werk, of waar je dankbaar voor bent? Vertel je morgen trouwens dat je afgelopen zondagavond naar de kerk bent geweest en helemaal los bent gegaan in de lofprijzing en een geweldig verdiepende preek hebt gehoord? Of houd je het vooral oppervlakkig, waardoor de contacten ook oppervlakkig blijven? Woorden bepalen de luchtkwaliteit en daardoor ook de groei en de bloei van mensen. Schadelijke woorden, onechte woorden, valse beloften... schaden de groei en bloei, de verbinding. Maar goede woorden, een compliment, een belangstellende vraag, het noemen van een naam, een groet, wat humor, een getuigenis... ach, er is zoveel tegengif wat u en ik kunnen inzetten voor de juiste klimaatbeheersing. We hebben als kerk echt een taak in de samenleving. Niet te groot van ons denken, maar wat wij aan woorden in de lucht laten circuleren kan echt van invloed zijn!

Ik denk ook nog aan iets anders: in deze tijd wordt er ongelooflijk veel gecommuniceerd. Die stroom aan appjes, de posts op de socials, mail en heel mailinglisten, iedereen schrijft ondertussen ook nog een boek en houdt ook een eigen weblog bij... en we bellen ondertussen bij elke bushalte of handsfree in de auto. Er wordt zo ongelooflijk veel gecommuniceerd maar er wordt er soms heel erg weinig gezegd. Benedictus, een monnik die 1500 jaar geleden leefde, gaf als advies om zuinig te zijn met woorden. Het staat trouwens ook in de Bijbel, Prediker vertelt ons ook, weer zo'n 1000 jaar voor Benedictus: 'laat uw woorden weinig zijn'. Het gaat er niet om dat je vooral je mond moet houden, dat jouw mening niet relevant is of dat je je levensverhaal niet mag vertellen, of je pijn niet mag delen, of dat je niet kritisch mag zijn op iemand. Nee, het gaat om *bezonnenheid* in je spreken. Want – o.k., biologisch klopt het niet, meer theologisch wel: je tong staat in verbinding met je hart. En daarom: wat zeg je? En hoe zeg je dat? En nog belangrijker: waarom zeg je dat? Gaat het in een vergadering om een goede besluitvorming, of dat ook ik ben gehoord? En waarom geef ik mijn ongezouten mening op de socials? Om de maatschappij te redden met mijn geweldige oneliner, of uit frustratie? Waarom wil ik eigenlijk woorden gebruiken? Wat komt er hier uit mijn hart? En trouwens...: hoe meer ik spreek, hoe minder tijd ik heb om naar een ander te luisteren...

Nou, u mag aan de slag. We kunnen straks bij de koffie vast gaan oefenen. Of nee, laten wij nu maar alvast tijdens deze dienst verder gaan met oefenen, want wat zei Jakobus ook alweer over ons spreken? Het is vergif, je kunt iemand diep verwonden, je kunt alles in lichterlaaie zetten... maar ook (vers 9): door haar zegenen (loven) wij God, de Vader en... (toen ging Jakobus weer de gevaren benoemen.) Nu, laten wij straks weer snel verder gaan met God te loven.

Weet u welk woord in het Latijn wordt gebruikt voor dat woord 'zegenen', 'loven' uit ons Bijbelgedeelte? *Benedicere*. Dat betekent letterlijk: goed spreken. Goede woorden spreken. Laten wij dat nu gaan doen met onze

liederen. God zegenen. God loven. Goede woorden tot God spreken. Goede woorden tot God spreken, omdat Hij ons zoveel te zeggen heeft. Laten wij goede woorden tot God spreken, omdat wij ons door Hem aangesproken weten. Laten wij samen loven, zingen, woorden tot God richten, omdat Hij Zich in Jezus Christus – het Woord – tot ons heeft gericht. En zo zullen die woorden ook voor onszelf tot een zegen zijn. En als wij straks klaar zijn met het goede woorden spreken tot God, laten wij ons dan richten op elkaar, en in deze week ook op de mensen buiten dit kerkgebouw, welke mensen wij ook zullen ontmoeten. Om hen met onze woorden te zegenen. Laten wij niet teveel praten, want dan blijft er weinig tijd over om te luisteren. Maar als wij spreken: doe dat voorzichtig, bezonnen, met het oog op de ander, op het geheel..., getuigend want woorden hebben kracht... en pracht. Een geschenk van God!

*Heeft u / heb jij vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf
// 06- 40632938 // dekruijf@live.nl*